

10.02.23р. 14гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Коротко про життя і творчість, світоглядні переконання О. Олесь. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості («З журбою радість обнялась...»)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

Завдання:

- знати основні події життєвого і творчого шляху Олександра Олесь;
- розуміти значення творчості письменника у світовому літературному процесі;
- уміти визначати поетичний жанр, провідні мотиви, пояснювати ритмомелодичні особливості, художні засоби, аналізувати образи поезії «З журбою радість обнялась...».

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Символізм – літературний напрям кінця ХІХ – початку ХХ століття, у якому конкретний образ перетворюється на багатозначний символ. Зароджується у Франції, поширюється в інших європейських країнах.

Риси символізму

- *тотальне використання символу;
- *заглиблення в незвичайне, містичне;
- *одухотвореність ідеєю, яка “підносить...над суєтою повсякденного життя” (С. Мерріль);
- *музикальність (алітерації, асонанси тощо): “Найперше – музика у слові” (П. Верлен).

Олександр Олесь (Олександр Іванович Кандиба) – це видатний поет-символіст і талановитий драматург.

Творча спадщина: поезія, драматичні твори, проза, публіцистика, літературно-критичні статті.

Він добре знав російську, білоруську, польську, сербську, болгарську, німецьку, англійську, арабську мови.

Особливості поетичного стилю Олександра Олесь

- *емоційна наснаженість, чуттєвість поезій;
- *сугестивна (навіювальна) природа лірики;
- *символістська таємничість, почасти навіть містичність;

- *поєднання символізму й неоромантизму;
- *музикальність, пишність фрази, багатство метафорики;
- *переливи емоційного чуття, «два крила» творчості: «з журбою радість обнялась»;
- *філософічність;
- *поезії громадянського звучання поєднують безпосередньо громадянське й ліричне.

- **Прослухайте аудіокнигу** «Олександр Олесь. Сторінки з життя (Біографія)». Режим доступу:
<https://www.youtube.com/watch?v=gzI1R2MMOsk>
- **Перегляньте відеопрезентацію** «Олександр Олесь – лірик, співець кохання, патріот". Режим доступу:
<https://www.youtube.com/watch?v=j-Mmhi07Lvw> (Оксана Мельник)
- **Перегляньте відео** «Сумщина Incognita. Олександр Олесь: український геній із сумським корінням» Режим доступу:
<https://www.youtube.com/watch?v=6wmC0EK7iAo>
- **Перегляньте відеовірш** до твору Олександра Олеся «З журбою радість обнялась» Режим доступу:
<https://www.youtube.com/watch?v=mkNUHQ1OVIg->

Опрацюйте картку-інформатор «Олександр Олесь (Олександр Іванович Кандиба) «З журбою радість обнялась».

■ «З журбою радість обнялась»

Поезія «З журбою радість обнялась» (1906) побудована на контрастах (журба/радість, ніч/ранок, летить/спиня, спів/мовчання, мить/вічність) і передає почуття кохання й захоплення. Принцип паралелізму допомагає передати опоетизований образ коханої: «Коли цвіте весь Божий світ, / Зацвів небесною красою / Очей твоїх небесний цвіт». Уста коханої порівнюються з «першим цвітом кохання», «хмаркою ніжнозолотою», а її сльози – це перли.

Почуття ліричного героя розквітають так швидко, як природа навесні. У вірші зображено героя-мрійника, у якого душа співає. Милозвучність поезії твориться

Михайло Жук. Біле і Чорне

за допомогою анафор, алітерацій та асонансів ([y], [o], [a], [i], [c], [h]), недомовленості через схвильованість, що передають три крапки, риторичні запитання, вигуки: «В обіймах з радістю журба. / Одна летить, друга спиня... // І йде між ними боротьба, / І дужчий хто – не знаю я...». На щирість почуттів указує епітет «лебединий спів». Він символізує вірність і справжність почуттів, які непідвладні часові. Оксиморонне поєднання «З журбою радість обнялась» дало назву першій збірці митця.

Оксиморон – літературно-поетичний прийом, що полягає в поєднанні протилежних за змістом, контрастних понять, які спільно дають нове уявлення.

Ознайомтеся з паспортом твору «З журбою радість обнялась»

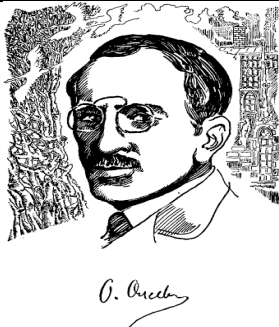
Збірка поезій	«З журбою радість обнялась» (1907)
Літературний рід	лірика
Вид лірики	філософська
Жанр	вірш-медитація
Напрямок	неоромантизм
Стильові ознаки поезії	<ul style="list-style-type: none"> • загострена чутливість; • тонке художнє сприймання світу, нестримне поривання до краси; • щирий ліризм, сповідальність; • глибоке відчуття й оригінальне переосмислення фольклору; • використання антитез, контрастів; • майстерне відтворення в слові гами звуків і кольорів навколишнього світу, вишукана мелодійність.
Основний мотив	Журба і радість – загадкова траєкторія індивідуального сприйняття життєвого руху. Сприйняття світу в потужному змаганні різноспрямованих сил.
Ідея	Боротьба й поєднання протилежностей: утвердження думки про те, що журба і радість – одвічні супутники людської долі.

<p>Головна думка</p> 	<p>В обоймах з радістю журба. Одна летить, друга спиня... І йде між ними боротьба, І дужчий хто — не знаю я...</p>
<p>Символічні образи</p>	<p>Журба і радість, сльози і сміх, ніч і ранок завжди переплітаються у світовідчутті та творчості митця, власне, як і в реальному житті, що зіткане з химерних суперечностей.</p>
<p>Образ ліричного героя</p> 	<p>1. Емоційне осяяння-прозріння, піднесена тональність, дивна суміш здивування й захоплення характеризують почуття ліричного героя. 2. Філософська, споглядальна позиція. 3. Герой констатує власний статус пасивного учасника й одночасно споглядальника боротьби й поєднання протилежностей.</p>
<p>Художній прийом побудови вірша, художні засоби</p>	<p>Прийом антитези. Оксюморон. Порівняння. Персоніфікація.</p>

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

1. **Створити «мішечок ключових слів»** для характеристики О. Олеся як особистості й письменника.
2. **Текст з прогалинами**

❖ Допишіть пропущені відомості в біографії Олександра Олеся.

Олександр Олесь, справжнє прізвище ..., народився 4 грудня 1878 року в м. ... на Сумщині. Закінчив початкову школу й двокласне училище, а в 15 років (1893) вступив до ... школи у містечку Деркачі неподалік Харкова. Брав участь у випуску рукописних ... «Комета» та «Первоцвіт», в яких з'являються його перші вірші. Став вільним слухачем ... відділення Київського політехнічного інституту, незабаром через матеріальні нестатки мусив залишити навчання. У ... 1903 р. вступив до Харківського ... інституту. Опісля працює на Дарницькій ... Визначальним фактом у житті стала поїздка на відкриття пам'ятника ... в Полтаві.

Творчість поета виразно поділяється на два періоди – в Україні (1907–1918) та в ... (1919–1944). Після більшовицького жовтневого перевороту опиняється ... (1919). Періодично живе в Будапешті, Відні, Берліні, Празі, видає ряд збірок, основна тема яких – ... 22 липня 1944 року Олександр Олесь помер у ..., невдовзі після того як одержав повідомлення про загибель сина Олега ...

Перевірте правильність виконання. **Режим доступу:**
<https://drive.google.com/file/d/1tnVGveMzpKmUNiBua2VX8TKeXiJ8JLg5/view>

Заповніть таблицю

Символ	Значення
Журба	
Радість	
Весна	
Меч	
Сонце	

4. На основі опрацьованого матеріалу за маршрутним листом - літературною картою відтворіть основні події життєпису Олександра Олеся.

Літературна карта Олександра Олеся

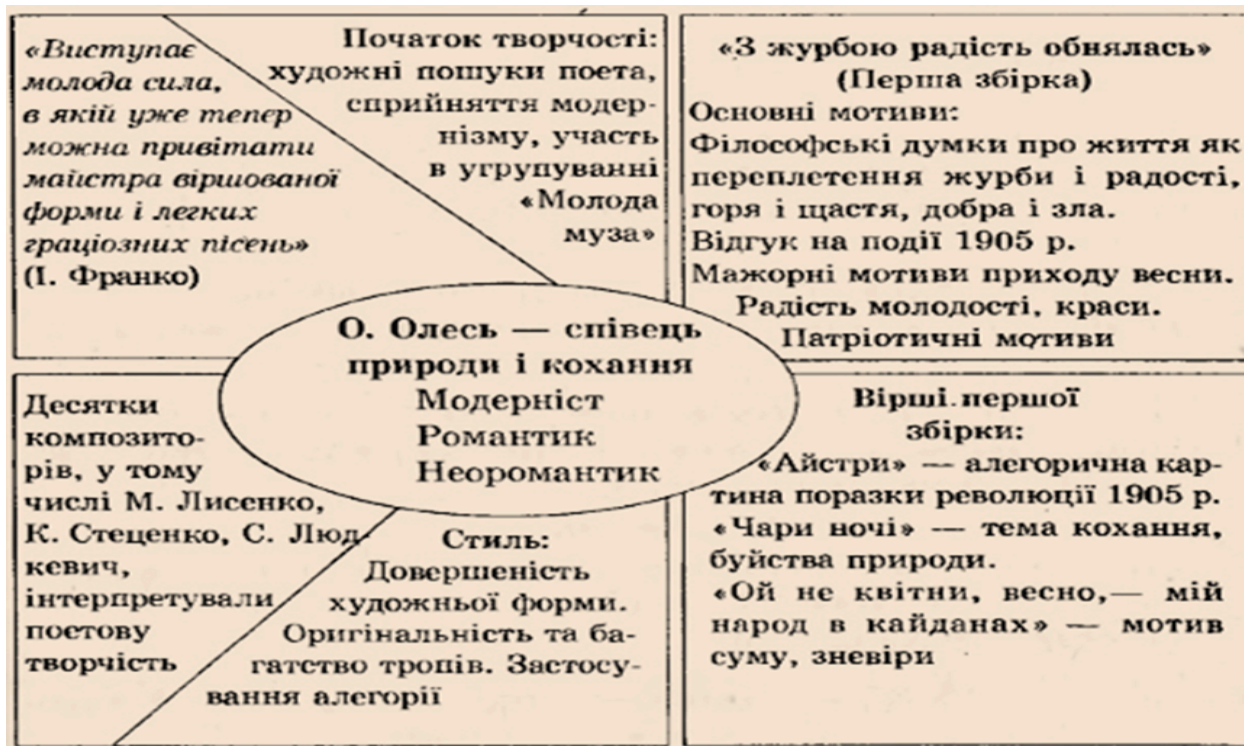

Я.

Режим доступу:

<https://drive.google.com/file/d/1SmTU9tO4TfYX5xM30RvTfxyt1he-g4Zo/view>

5. Складіть опорний конспект за зразком.

БЛОК КОНТРОЛЮ

1. Питання для самоконтролю.

- Які факти з біографії Олександра Олеся свідчать про його активну громадянську позицію?
- Чому Олександр Олесь емігрував і домігся переїзду до нього за кордон дружини і сина?
- У чому виявляється новаторський характер віршів поета?
- Які образи-символи поезії «З журбою радість обнялась...» указують на зразок модерністської лірики?
- Яка роль антитези в розкритті ідейного змісту поезії «З журбою радість обнялась...»?

2. Виконайте онлайн-тести. Режим доступу:

<https://naurok.com.ua/test/start/80059>

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати матеріал підручника про життєвий та творчий шлях Олександра Олеся; скласти хронологічну таблицю.
2. Виразно читати поезію «З журбою радість обнялась...» та вірші інтимної лірики Олександра Олеся.
3. Диференційоване: підготувати медіатекст (поетичний діалог) за інтимною лірикою Олександра Олеся.